Euroopa Parlament
2019-2024

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

2023/2116(INI)

7.12.2023

RAPORTI PROJEKT

majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta kohta: 2024. aasta tööhõive ja sotsiaalpoliitika prioriteedid
(2023/2116(INI))

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

Raportöör: Dragoş Pîslaru

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....3

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta kohta: 2024. aasta tööhõive ja sotsiaalpoliitika prioriteedid
(2023/2116(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 3,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikleid 9 ja 149,

– võttes arvesse komisjoni 21. novembri 2023. aasta teatist „2024. aasta kestliku majanduskasvu analüüs“ (COM(2023)0901),

– võttes arvesse komisjoni 21. novembri 2023. aasta ettepanekut komisjoni ja nõukogu ühise tööhõivearuande kohta (COM(2023)0904),

– võttes arvesse komisjoni 21. novembri 2023. aasta soovitust võtta vastu nõukogu soovitus euroala majanduspoliitika kohta (COM(2023)0903),

– võttes arvesse komisjoni 21. novembri 2023. aasta teatist häiremehhanismi aruande 2024 kohta (COM(2023)0902),

– võttes arvesse komisjoni 21. novembri 2023. aasta teatist 2024. aasta eelarvekavade kohta: üldhinnang (COM(2023)0900),

– võttes arvesse 2017. aasta novembris nõukogu, Euroopa Parlamendi ja komisjoni välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sammast,

– võttes arvesse komisjoni 9. novembri 2022. aasta teatist ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta (COM(2022)0583),

– võttes arvesse komisjoni 26. aprilli 2023. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (COM(2023)0240),

– võttes arvesse kodukorra artiklit 54,

– võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni raportit (A9-0000/2023),

A. arvestades, et komisjoni 2023. aasta sügisese majandusprognoosi kohaselt oli ELi tööturg 2023. aasta esimesel poolel jätkuvalt heas seisus, hoolimata majanduskasvu aeglustumisest; arvestades, et tööhõive prognoositav kasv ELis on tänavu 1,0 %, kuid see väheneb nii 2024. kui ka 2025. aastal 0,4 %-ni; arvestades, et töötuse määr ELis peaks 2023. ja 2024. aastal jääma enam-vähem stabiilseks 6,0 % juures ning langema 2025. aastal 5,9 %-ni;

B. arvestades, et 2024. aasta kestliku majanduskasvu analüüsis rõhutatakse, et hoolimata märkimisväärsest palgatõusust ELis 2022. aastal ja 2023. aasta alguses jäid need alla kõrgele inflatsioonimäärale ja tõid kaasa ostujõu vähenemise, mõjutades kõige rohkem väiksema sissetulekuga elanikke; arvestades, et reaalpalk vähenes ELis 2022. aastal 3,7 %, mis suurendas palgavaesuse ohtu; arvestades, et reaalpalk peaks järgmisel aastal tõusma nominaalpalga jätkuva kasvu ja kahaneva inflatsiooni tõttu;

C. arvestades, et komisjoni 2023. aasta sügisprognoosis rõhutati, et ebakindlus ja majandusväljavaadete langusriskid on viimastel kuudel suurenenud ning et rahapoliitika karmistamine võib majandustegevusele avaldada edasikanduvat mõju kauem ja suuremal määral kui prognoositud, sest ettevõtete, kodumajapidamiste ja riigi rahanduse kohandamine kõrgete intressimääradega võib osutuda oodatust keerulisemaks;

D. arvestades, et digi- ja rohepöördel võib olla märkimisväärne mõju keskkonnale ja inimestele, aga ka majandusele, sealhulgas tööturule;

E. arvestades stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli aegumist 2023. aasta lõpus, peab eelarvepoliitika toetama rahapoliitikat inflatsiooni vähendamisel ja tagama riigi rahanduse jätkusuutlikkuse, pakkudes samal ajal piisavalt võimalusi täiendavateks investeeringuteks, sealhulgas investeeringuteks sotsiaalsesse taristusse ja teenustesse ning pikaajalise majanduskasvu toetamiseks;

F. arvestades, et 2024. aasta ühises tööhõivearuandes antakse esimene hinnang liikmesriikide olukorra kohta seoses 2030. aasta kolme peamise eesmärgiga ning see näitab järgmist: tööhõive eesmärgi saavutamisel on tehtud edusamme: tööhõive määr on 74,6 %, kuid soo- ja vanusepõhised erinevused on märkimisväärsed; enamik liikmesriike on saavutanud edu vaesuse vähendamise riiklike eesmärkide täitmisel, kuid teistes riikides on muutused toimunud vastupidises suunas; on vaja märkimisväärseid jõupingutusi, saavutamaks ELi peamist eesmärki, et 2030. aastaks omandaks 60 % täiskasvanutest ELis täiskasvanuharidust (2016. aastal oli see määr 37,4 %);

G. arvestades, et sotsiaalse lähenemise raamistiku kasutuselevõtt Euroopa poolaasta raames peaks soodustama ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist ning parandama tööhõive ja sotsiaalse arengu hindamist ja jälgimist liikmesriikides ja ELis, tehes sotsiaalvaldkonna tulemustabeli põhinäitajatel põhinevas ühises tööhõivearuandes kindlaks liikmesriikide ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist ohustavad riskid ning avaldades sotsiaalse lähenemise aruanded nende liikmesriikide kohta, kelle puhul on kindlaks tehtud, et nad seisavad silmitsi selliste riskidega;

H. arvestades, et kvalifitseeritud töötajad, kes on võimelised vastama tööturu ning hariduse, koolituse ja elukestva õppe nõudmistele, on keskse tähtsusega kestliku majanduskasvu, suurema innovatsiooni ja konkurentsivõime tagamiseks ning ELi majanduse kestlikuks ja õiglaseks üleminekuks;

I. arvestades, et rahvastiku vananemise tõttu kasvab üle 65-aastaste inimeste arv kiiresti ja samal ajal ei leia järjest rohkem kriitilise tähtsusega töökohti sobivaid kandidaate vabade ametikohtade täitmiseks, mis toob kaasa ELi sotsiaalse heaolu mudelit rahastavate töötajate arvu vähenemise;

J. arvestades, et Euroopa Parlament on korduvalt rõhutanud oma nõuetekohase osalemise tähtsust Euroopa poolaasta protsessis ja dialoogis korrapärasel ja struktureeritud viisil,

et suurendada läbipaistvust, demokraatlikku aruandekohustust ja vastutust tehtud otsuste eest, eelkõige majandusliku ja sotsiaalse dialoogi kaudu;

1. rõhutab, et kestliku majanduskasvu eesmärkide hulka peavad kuuluma meie majanduse kaasava sotsiaal-ökoloogilise ja digiülemineku tagamine, et ennetada sotsiaalset, majanduslikku, digitaalset ja keskkonnaalast tasakaalustamatust, võideldes vaesuse vastu, vähendades ebavõrdsust ja luues inimväärseid töökohti piisava palga ja töötingimustega, tagades samal ajal kooskõla kestliku arengu eesmärkide ja Euroopa sotsiaalõiguste sambaga, ning majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamine;

2. rõhutab tööturu ja oskuste pakkumise ja nõudluse ajakohase järelevalve tähtsust kutse-, valdkondlikul ja piirkondlikul tasandil, et aidata kindlaks teha ja prognoosida vajalikke kutsepõhiseid ja valdkonnaüleseid oskusi;

3. rõhutab vajadust investeerida märkimisväärselt inimestesse ning pakkuda kvaliteetset, kaasavat ja subsideeritud haridust ja koolitust valdkondades, mis on seotud oskuste ja pädevustega, mille järele on nõudlus tööturul ja tulevikku suunatud sektorites vastavalt kohalikele ja piirkondlikele vajadustele; rõhutab lisaks vajadust tegeleda oskuste nõudlusele mittevastavuse ja tööjõunappusega; rõhutab vajadust tagada, et töötajad oleksid valmis rohe- ja digipöördeks, et nad saaksid kasu uutest töö- või karjäärivõimalustest ning et koolitus- ja haridusprogrammid oleksid kooskõlas meie planeedi, majanduse ja tuleviku ühiskonna vajadustega;

4. rõhutab vajadust kaaluda kvaliteetsete töökohtade jaotamist ühiskonnas vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse levimuse tõttu teatavates rühmades, et paremini kavandada kohandatud aktiveerimis- ja kaasamispoliitikat; rõhutab, kui oluline on pöörata erilist tähelepanu nooremale põlvkonnale, kellel on endiselt raskusi tööturule sisenemisega, ning lastele, kellel on suurem oht sattuda vaesusesse ja sotsiaalsesse tõrjutusse; rõhutab sellega seoses vajadust paremini hinnata praeguse poliitika mõju, et suurendada liikmesriikide suutlikkust edendada ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist;

5. tuletab meelde, et kvaliteetsete töökohtade loomine ja töölpüsimise strateegiate rakendamine on parim viis kvalifitseeritud tööjõu ligimeelitamiseks, ning kutsub tööandjaid üles oma töötajatesse investeerima; rõhutab, et värbamisraskused ja tööjõupuudus on eriti levinud keeruliste töötingimuste ja kehva töökvaliteediga sektorites; rõhutab, et seetõttu on väga oluline luua kvaliteetseid ja hästi tasustatud töökohti, mis parandavad elukvaliteeti;

6. toetab sotsiaalsetele eesmärkidele suunatud ELi vahendite suurendamist ja selliste tulevikku suunatud investeeringute edendamist, mis keskenduvad õiglasele rohe- ja digipöördele, mida iseloomustab tugev sotsiaalne mõõde, sealhulgas sooline võrdõiguslikkus ja võrdne juurdepääs esmatähtsatele teenustele, nagu haridus, tervishoid ja digitaristu; rõhutab, et kõigi tasandite rahastamisvahendid peavad muutuma vähem killustatuks ning olema rohkem ühendatud ja koondunud;

7. on seisukohal, et ELi eelarvereeglid peaksid võimaldama vajalikke avaliku sektori investeeringuid ja rahastamist õiglaseks üleminekuks CO2-heite vabale majandusele ning Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete ja sotsiaalsete investeeringute nõuetekohast rakendamist; rõhutab, et kuigi on vaja vähendada valitsemissektori võlga mõistliku aja jooksul, vajavad väiksemad või suurema võlakoormusega liikmesriigid

paindlikumaid individuaalseid kohandamiskavasid, mis võimaldavad neile piisavalt eelarvepoliitilist manööverdamisruumi sotsiaalselt õiglaseks rohe- ja digipöördeks vajalike investeeringute ja reformide tegemiseks viisil, mis ei jäta kedagi kõrvale;

8. tuletab liikmesriikidele meelde nende kohustust viia läbi reforme ja teha investeeringuid, millel on sotsiaalne mõju ja mis aitavad kaasa ELi majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele ning kestlikule ja kaasavale majanduskasvule, samuti Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisele oma riiklike taaste- ja vastupidavuskavade kaudu; nõuab sellega seoses Euroopa sotsiaalõiguste samba integreerimist kõikidesse ELi vahenditesse, lisades nende eraldamiseeskirjadesse sotsiaalse tingimuslikkuse, mis on osa ELi üldeelarvet hõlmavast finantsmäärusest[1];

9. võtab teadmiseks komisjoni ettepanekud võtta 2023. aasta aprilli majanduse juhtimise raamistiku läbivaatamise raames vastu uued määrused, et tugevdada võla jätkusuutlikkust ning edendada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu investeeringute ja reformide, sealhulgas sotsiaalseid investeeringuid võimaldavate eelarve kohandamise kavade kaudu; kutsub komisjoni üles hindama, milliseid kulutusi ja investeeringuid on tarvis teha, et saavutada pikaajalised sotsiaal-majanduslikud eesmärgid, mis on vajalikud riiklike taaste- ja vastupidavuskavade vahe-eesmärkide täitmiseks; kutsub komisjoni üles esitama selle hindamise põhjal uue ülemäärase eelarvepuudujäägi arvutamise süsteemi ettepaneku, et suurendada õiglust rohe- ja digipöörde ajal, sotsiaalset vastupanuvõimet ja Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamist, tagades samal ajal liikmesriikide rahanduse jätkusuutlikkuse;

10. kutsub komisjoni üles töötama ELis välja majanduse juhtimise struktuuri, mis põhineb läbipaistvusel, aruandekohustusel, solidaarsusel, integratsioonil, sotsiaalsel õiglusel ja lähenemisel, soolisel võrdõiguslikkusel, kvaliteetsetel avalikel teenustel, sealhulgas kvaliteetsel riiklikul haridussüsteemil kõigi jaoks, kvaliteetsel tööhõivel ja kestlikul arengul;

11. väljendab heameelt asjaolu üle, et ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise edendamiseks on ELi toimimise lepingu artikli 148 lõikes 4 sätestatud mitmepoolset järelevalvemenetlust esmakordselt täiendatud varajase hoiatamise süsteemiga Euroopa poolaasta raames sotsiaalse lähenemise raamistiku kaudu, mis võiks soodustada sotsiaalset lähenemist ohustavate riskide korrigeerimist, mis on kindlaks tehtud sotsiaalvaldkonna tulemustabeli põhinäitajate ja komisjoni avaldatud sotsiaalse lähenemise aruannete kaudu; rõhutab, kui oluline on lisada riigipõhistesse soovitustesse sotsiaalsete erinevustega seotud riskid, eelkõige need riskid, mis on seotud inimeste varajase arenguga ja millel võivad olla neile pikaajalised tagajärjed, näiteks võrdne juurdepääs kvaliteetsele haridusele ja tervishoiule, ning rõhutab, kui oluline on neid arvesse võtta eelarve kohandamise kavade kindlaksmääramisel;

12. nõuab demokraatlikumat Euroopa poolaasta protsessi ning Euroopa Parlamendi tihedat kaasamist makromajandus- ja sotsiaalpoliitika prioriteetide kehtestamisse; on

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014, (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

seisukohal, et läbivaadatud Euroopa poolaasta protsessis tuleks järgida seadusandlikku tavamenetlust ning nõukogu ja parlament peaksid selles kokku leppima;

13. kinnitab veel kord sotsiaalpartnerite rolli sotsiaaldialoogi tugevdamisel ja on seisukohal, et Euroopa poolaasta protsessi läbivaatamine peaks edendama edasist dialoogi asjaomaste sidusrühmadega, eelkõige asjaomaste sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega peamistes poliitilistes küsimustes, kui see on asjakohane, kooskõlas ELi toimimise lepingu sätetega ning liikmesriikide õigus- ja poliitilise korraga;

14. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.